

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

“Təsdiq edirəm”

Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən:

dos. Zaur Məmmədov

“07” yanvar 2026-cı il

Fənn sillabus

İxtisasın şifri və adı: 6001005 Fizika müəllimliyi və 6001015 Riyaziyyat müəllimliyi

Fakültə: Təbiyyat

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Mülki müdafiə və ilkin tibbi yardım (Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilən 23 aprel 2010 –cu ilin 76 nömrəli proqram)

Kodu: İF-B25,İPF-B15

Tədris ili: 2025/2026

Semestr: II (yaz)

Tədris yükü: 30 (15 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 3 kredit

II Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı: b. m Gənciyev Yadigar Fərmail.m.Davud Əliyev

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küçəsi 170 LDU-nun 1 saylı tədris binası

Məsləhət günləri və saati: I gün, saat: 14⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: yadigarr1959@gmail.com, davudəliyev202@gmail.com

III. Əsas ədəbiyyat: H.N Ocaqov “Mülki müdafiə” GÇQh-Dərslik
.H.M.Hacıyeva, N.C.Mikayılzadə “Tibbi biliklərin əsasları” Bakı 2004

IV Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V Korekvizitlər: “Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.”

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Mülki Müdafiə fənnin tədrisinin insanların təhlükəsizliyinin sağlamlığın təminatında rolu böyükdür. Sülh və müharibə dövrlərinin fəvqəladə hallarda, təbii fəlakət, istehsal qəzaları nəticəsində yaranmış zədələnmə ocaqlarında xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlərin təşkili və keçirilməsinin əsasları, əhəlinin mühafizəsinin, habelə xalq təsərrüfatının obyektlərinin işinin sabitliyinin yüksəldilməsi üsullarının tələbələrə öyrədilməsidir.

VII Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə),

1.Fövqəladə Hallar Nazirliyinin strukturların əsasnaməsini Mülki Müdafiə haqqında Azərbaycan Respublikasının qanununun məzmunu,mülki müdafiə qüvvələrinin təyinatı fövqəladə hadisələr zamanı əhalinin xəbərdar edilməsi yollarını bilir və izah edir.

2.Əmək təhlükəsizliyi məsələlərini ,mülki müdafiə tədbirlərini fövqəladə hadisələrdə ilk tibbi yardım və onun təşkili haqqında bilikləri şərh edir.

3.Komandir-Qərargah təlim və məşqlərin təşkili yollarının nümunələrlə izah edir.

4.İnsan orqanizmində yaranan müxtəlif mənşəli xəstəliklərin özünəməxsus əlamət və onların müqayisəli şəkildə şərh edir.

5.Zədələnmələr zamanı ilk tibbi yardımın göstərilməsi qaydalarını simulyasiya edərək nümayiş etdirir.

6.Sülh və müharibə dövründəki fövqəladə hallarda fəaliyyət göstərmək yollarını izah edir,fövqəladə hadisələrin qarşısını almaq məqsədi ilə təxliyyə planını hazırlayır.

XIV Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV.İmtahan mövzuları üzrə açıqlama(imtahan sualları).

1.Mülki Müdafiənin yaranma tarixi.

2.Mülki müdafiənin məqsədi və vəzifələri.

3.Fövqəladə halların miqyasına görə növləri.

4.Sülh mənşəli fövqəladə hallar.

5.Təbii xarakterli fövqəladə hallar.

6.Nüvə silahı və onu zədələyici amilləri və nüvə zədələnmə ocağı.

7.Kimyəvi silahın zədələyici təsiri və onun ən vacib xüsusiyyətləri.

8.Zəhərləyici maddələri toksikoloji cədvəli.

9.Bioloji silah və onun zədələyici təsiri.

10.Bioloji zədələnmə ocağının nəticələrinin aradan qaldırılması.Observasiya və karantin.

11.Zəhərlənmənin nəticələrin aradan qaldırılması.

12.Mühafizənin əsas prinsipləri və üsulları.

13.Fövqəladə hadisələr nəticələrin aradan qaldırmaqdan ötrü istinad olunan prinsipləri.

14.Qəza xilas etmə və digər təxirəsalınmaz işlər.

15. Xialsetmə işləri zamanı görülən işlər və görülən işlər zamanı təhlükəsizlik qaydaları.
16. Sığınacaqların konstruksiyası.
17. Radiasiya əleyhinə daldalanacaqların konstruksiyaları.
18. Sadə daldalanacaqların konstruksiyaları.
19. Fərdi mühafizə vasitələrin növləri.
20. Tənəffüs üzvlərin mühafizə vasitələri növləri.
21. Dəri səthinin mühafizə vasitələri.
22. Köçürmə tədbirləri və mahiyyəti.
23. Köçürmənin planlaşdırılması və təşkili.
24. Mülki müdafiə qüvvələrin təyinatı.
25. Mülki müdafiənin xidmət növləri və xidmət dəstələrin fəaliyyəti.

XVI. Kollokvium sualları

1-ci Kollokvium sualları.

1. Mülki müdafiənin yaranma tarixi.
2. Mülki müdafiənin vəzifələri və məqsədi.
3. Fövqəladə halların miqyasına görə növləri.
4. Sülh mənşəli fövqəladə hallar.
5. Təbii xarakterli fövqəladə hallar.
6. Nüvə silahının zədələyici amilləri və nüvə zədələnmə ocağı.
7. Kimyəvi silahın zədələyici təsiri və ən vacib xüsusiyyətləri.
8. Zəhərlənmələrin nəticələrin aradan qaldırılması.

2-ci Kollokvium sualları.

1. Mühafizənin əsas prinsipləri.
2. Sığınacaqların konstruksiyaları.
3. Radiasiya əleyhinə və sadə daldalanacaqların konstruksiyaları.
4. Tənəffüs üzvlərinin mühafizə vasitələri.
5. Dəri səthinin mühafizə vasitələri.

Köçürmə tədbirləri və köçürmənin mahiyyəti.

7.Mülki müdafiə qüvvələrin təyinatı.

Sillabus "Texnologiya və Texniki Elmlər " kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (07.01.2026-cı il, protokol № 05).

Fənn müəllim:

b.m Genciyev Yadigar Fərmayıl o
m.Davud Əliyev

Kafedra müdiri:

Dos.Rəşad Əliyev